

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ

Обяснителна записка към баланса на Националния осигурителен институт - УчПФ
към 31 декември 2025 година

Националният осигурителен институт (НОИ) е бюджетна организация. Функциите и основните му дейности са уредени с Кодекса за социално осигуряване и Закона за бюджета на Държавното обществено осигуряване (ДОО) за съответната година.

Балансът на НОИ към 31.12.2025 г. е изготвен в съответствие със Заповед № ЗМФ-1338/22.12.2015 г. на Министъра на финансите, Указания на Министерство на финансите (МФ) дадени с ДДС № 20/2004 г., ДДС № 14/2013 г., ДДС № 01/16.01.2020 г., ДДС № 09/22.12.2020 г., относно изготвянето и представянето през 2021 г. на месечните отчети за касовото изпълнение на бюджетите, на сметките за средства от Европейския съюз и на сметките за чужди средства и ДДС № 11/17.12.2025 г., относно изготвянето и представянето на тримесечните отчети за касовото изпълнение, на оборотните ведомости и друга отчетна информация към 31.12.2025 г., на бюджетните организации и други.

Отчетността в системата е съобразена с изискванията на Закона за счетоводството, Националните стандарти за финансови отчети за малки и средни предприятия, Закона за публичните финанси (ЗПФ), Сметкоплана на бюджетните организации (СБО), Счетоводната политика на НОИ, утвърдени вътрешни правила и други нормативни актове, касаещи отчетността на бюджетните организации.

Приходите и разходите на института се формират на касова основа по параграфи и подпараграфи на Единната бюджетна класификация и се отчитат в съответствие със сметкоплана на бюджетните организации по сметките от раздел 6 и 7. Счетоводните записвания на стопанските операции се осъществяват в хронологичен ред и синхронизирано на синтетично и аналитично ниво. Счетоводната дейност в НОИ се осъществява чрез двустранно счетоводно записване. Използва се единен за цялата система на НОИ web базиран счетоводен програмен продукт "Торнадо".

Счетоводните записвания в НОИ се извършват при спазване принципа на текущо начисляване. Разходи, отнасящи се за текущата година се начисляват за същата, както и когато първичният счетоводен документ е издаден през следващата година.

Освен фондовете на ДОО, НОИ администрира и дейността на Учителския пенсионен фонд (УчПФ). Приходите на фонда се формират от постъпилите осигурителни вноски за УчПФ за сметка на работодателите, като част от средствата се събират и превеждат от Националната агенция за приходите (НАП). Съгласно чл. 159, ал. 6 и ал. 11 от Закона за публичните финанси, дължимите суми от бюджетните организации за осигурителни вноски, които са включени в схемата на централизирано разплащане на осигурителни вноски, се превеждат директно от централния бюджет по сметката на НОИ. Освен постъпления от осигурителни вноски, в приходната част са отразени и приходи на НОИ от лихви от ДЦК, както и приходи от наложени глоби, имуществени санкции, наказателни лихви. Разходите на средства от УчПФ се осъществяват от НОИ. За осчетоводяване движението на средствата от УчПФ са открити отделни счетоводни сметки. За сметките на УчПФ се прилага отделен код 5591 вместо кода на НОИ 5500, при което за този фонд се изготвя отделен касов отчет и отделна оборотна ведомост.

Годишният бюджет на Учителския пенсионен фонд се приема със закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година като приложение към него.

От **01.01.2014 г.** е прекратено обслужването от търговски банки (без БНБ) на кодове в СЕБРА със структура **745 xxx xxx-x и са закрити сметки 7445 на УчПФ** на ТП на НОИ.

Средствата за изплащане на пенсии от УчПФ от 01.01.2014 г. се превеждат от кодове за плащане в СЕБРА на пенсиите по ДОО.

Счетоводното отчитане на извършените разходи от бюджета на УчПФ в ТП на НОИ се отразява чрез съответни счетоводни сметки. С част от временно свободните средства на фонда, в ЦУ се закупуват държавни ценни книжа или се откриват депозити в БНБ на основание § 22, ал. 4 от Преходните и заключителни разпоредби на КСО и чл. 28 от КСО и Вътрешните правила за инвестиране на временно свободните парични средства на Учителския пенсионен фонд. При отчитане на касовите потоци, произтичащи от придобиването и реализирането на държавни ценни книжа се спазват изискванията на т. 7.19 от ДДС № 20/14.12.2004 г. на МФ.

В баланса на Националния осигурителен институт - УчПФ към 31.12.2025 г., е включена отчетна група "Бюджет" код 1000. В обхвата на групата са включени активите, пасивите, приходите и разходите, произтичащи от дейността на УчПФ.

Балансът на НОИ за УчПФ към 31.12.2025 г. включва балансите на ЦУ на НОИ и на 28 второстепенни разпоредители с бюджет. Съгласно чл. 30, ал. 3 на КСО, ръководителите на ТП на НОИ са ВРБ. НОИ има 28 ТП на НОИ, които се намират във всички областни центрове, а именно в градовете: Благоевград; Бургас; Варна; Велико Търново; Видин; Враца; Габрово; Кърджали; Кюстендил; Ловеч; Монтана; Пазарджик; Перник; Плевен; Пловдив; Разград; Русе; Силистра; Сливен; Смолян; София-град; София-област; Стара Загора; Добрич; Търговище; Хасково; Шумен; Ямбол.

ОТЧЕТНА ГРУПА "БЮДЖЕТ"

I. Актив на баланса

В раздел Б. **Финансови активи** в баланса е отчетена сумата в размер на 729 967 324 лв., формирана от четирите групи на раздела.

Към 31.12.2025 г. стойността на отчетна група **I. Дялове, акции и други ценни книжа** е 237 669 181 лв. В тази отчетна група се отчитат закупените дългосрочни и краткосрочни левове и валутни ДЦК.

В сметки 5213 „Придобити дългосрочни държавни ценни книжа“ е отразена стойността на притежаваните ДЦК в лева и валута по номинал към 31.12.2025 г. Разликата между номиналната стойност на ДЦК и пазарната им стойност в момента на закупуване е отразена в сметка 5221 „Премии /отстъпки от номинала на ДЦК“. Валутните и левови ДЦК се преоценяват в края на годината по пазарна цена по информация на съответната банка, чрез която са закупени. Стойността на преоценката се отразява в оборотите на сметка 7804 „Преценка на финансови активи“. В отчетната група е реализирано: увеличение в размер на 102 771 202 лв., което се формира от: придобити ДЦК с номинал 137 000 000 лв., положителна преценка на ДЦК в размер на 1 994 747 лв. и реализирана премия/отстъпка при покупка над номинала на стойност 355 150 лв. и намаление формирано от падежиралите ДЦК в размер на 35 119 262 лв., отрицателна преценка на ДЦК в размер на 1 343 583 лв. и премия/отстъпка под номинала на стойност 115 850 лв.

Към 31.12.2025 г. в отчетна група **II. Вземания от заеми** НОИ няма отчетени вземания.

Към 31.12.2025 г. стойността на отчетна група **III. Други вземания** е 13 828 146 лв., или нетно увеличение спрямо предходния период от 2 263 887 лв., както следва:

Други вземания – формирано е увеличение в размер на 2 263 887 лв. от:

- сметка 4675 „Разчети със социалноосигурителни фондове за събрани средства и извършени плащания” – вземания в размер на 12 255 388 лв. или увеличение спрямо предходния отчетен период в размер на 1 801 216 лв., формирано от събраните от НАП суми от осигурителни вноски за УчПФ и постъпили по сметката на НОИ за ДОО в БНБ през м. декември 2024 г. и прехвърлени по сметката на УчПФ през м. януари 2025 г., съответно постъпилите суми по сметката на НОИ за ДОО в БНБ през м. декември 2025 г. и прехвърлени по сметката на УчПФ през м. януари 2026 г.

- сметка 5231 „Разчети за лихви по придобити ДЦК” – вземания в размер на 1 572 758 лв. или увеличение спрямо предходния отчетен период в размер на 501 326 лв., формирано от начислени лихви по ДЦК в размер 4 140 450 лв. и получени лихви по ДЦК в размер на 3 639 124 лв.

Към 31.12.2025 г. в отчетна група IV. Парични средства е отразена наличността по банковата сметка на НОИ за УчПФ в БНБ в края на периода в размер на 478 469 997 лв., включваща остатъка по банковата сметка в размер на 13 469 997 лв. и депозити в размер 465 000 000 лв. Остатъкът по банковата сметка на НОИ за УчПФ в началото на периода е 7 986 344 лв. и депозити в размер на 540 000 000 лв.

II. Пасив на баланса

В раздел **А. Капитал в бюджетните предприятия** на ред Разполагаем капитал е отразена сума в размер на 385 627 198 лв. Към 31.12.2025 г. е отчетено изменение в нетните активи в размер на 34 998 380 лв., което е в резултат на отчетените разходи в размер на 119 677 804 лв. и приходи в размер на 154 676 184 лв. от дейността на НОИ.

Към 31.12.2025 г. сумата на раздел **Б. Пасиви и отсрочени постъпления**, е формирана от:

Група II. Краткосрочни задължения – отчетени са средства в размер на 520 363 лв., разпределени както следва:

- *Други краткосрочни задължения* на стойност 520 363 лв. или увеличение спрямо 2024 г. в размер на 520 363 лв.

Посочената в отчета на НОИ - УчПФ сума за други краткосрочни задължения се формира от салдото по сметка 4655 „Разчети между централния бюджет и социалноосигурителни фондове за поети осигурителни вноски” в размер на 520 363 лв. По сметката текущо през 2025 г. са отразени разчетите с Министерство на финансите за осигурителни вноски за бюджетни разпоредители на централизирано заплащане за УчПФ (с приходите от осигурителни вноски от бюджетни организации за м. декември 2025 г.).

ГЛ. СЧЕТОВОДИТЕЛ:

ДИМИТЪР НЕДЯЛКОВ

РЪКОВОДИТЕЛ:

ИВАЙЛО ЗДРАВКОВ